

postava od 14. novembra t. l. razširjuje na vse kraje, kjer se davek od hišne najemščine (činža) plačuje, in na vse hiše tako, da prav na novo zidane hiše ostanejo na 15 let, prizidana in prizidana pobištva pa 12 let davka prosta.

Ta postava velja pa le za dve leti, to je, do konca 1869. leta.

Kdor tedaj hoče deležen biti te dobrote, se mora podvzati z zidanjem.

Postava od 15. novembra t. l.,

po kateri se oklicuje pravica zborovanja ali skupščin.

Po tej postavi smejo ljudje zborovati v kaki hiši ali pa tudi pod milim nebom, pa ravnati se je tako-le:

Kdor hoče sklicati ljudi v kak zbor, v katerega vsak sme priti, mora to naj manj 3 dni popred s pismom na znanje dati cesarski gosposki (na kmetih c. k. kantonski okrajni gosposki), in jej povedati namen, kraj in čas shoda. Gosposka mu ima brž potrditi, da je prejela to naznanilo. Skupščine pod milim nebom pa smejo le tedaj biti, ako jih gosposka dovoli. Za zборе v kakem poslopju ni tedaj treba drugega kot le to, da se shod o pravem času gosposki na znani, shodi pod milim nebom (na prostem) pa morajo dovoljeni biti; dovoljenja morajo prositi tisti, kateri ljudi zbrati žele. To isto velja za javne obhode, pri katerih se tudi pot naznaniti mora, kamor se hoče iti.

Ako gosposka shoda pod milim nebom ali obhoda ne dovoli, mora pismeno povedati, zakaj ne.

Zbiranja volileev na pogovor o volitvah ali s poslanci pa ni treba naznanjati, če so ti zbori takrat, kedar so volitve razpisane, in zbirališče ni pod milim nebom. Tudi ženskih obhodov, navadnih narodnih skupščin, procesij romarstev in enakih crkvenih obhodov ni treba naznanovati.

Ako se v skupščinah naredi kako pismo (adresa) ali prošnja (peticija), sme to pismo ali prošnjo prinesiti in izročiti le k večjemu 10 oseb iz tega zbora.

Da se v takih zborih vse postavno in redno godi, za to imajo skrbeti vodnik zbora in ravnateljji jegovi, in če njihovo povelje ne vboga, imajo dolžnost brž razpustiti zbor.

Gosposka ima pravico v tak zbor poslati enega, pa tudi več svojih ljudi, katerim se mora spodobno mesto odločiti; ti imajo oblast, zbor vstaviti in razpustiti, ako vidijo, da se kaj nepostavnega ali sicer kaj takega godi, kar je soper javni red. Vsi pričujoči jih morajo brž vbogati.

Prestopki te postave, ako ne spadajo pod občno kazensko postavo, se kaznujejo z zaporom do 6 tednov ali z globo do 200 gold.

Ob času vojske ali notranjega nemira prestane ta postava. Pravice zborovanja posluževati se, utegne včasih dobra prilika priti.

Postava od 15. novembra t. l. o družbinih postavah.

Ako se hoče kako društvo osnovati, katero ne namerava denarnega dobička in se sicer ne tiče denarnih zadev, asuracij in kaj takega, se mora to poprej pismeno naznaniti c. k. deželni vladi in jej v 5 iztisih predložiti pravila (statute), v katerih so razloženi namen društva, pomočki za to, sedež društva, pravice in dolžnosti udov, ravnateljji itd. Da se je naprava društva naznanila, mora vlada brž potrditi. Ako vlada misli, da je društvo po svojem namenu soperpostavno ali državi nevarno, sme ga prepovedati, pa mora to prepoved v 4 tednih po naznanilu pismeno opravičiti.

Če v 4 tednih od vlade nič glasu ne pride ali če je že popred rekla, da nima nič soper društvo, more se društvo začeti:

Soper vladino prepoved je v 60 dnevih pritožba do ministerstva notranjih oprav odprta.

Vsaka družba sme očitne zборе imeti; z orožjem ne sme nihče v zbirališče.

Najmanj 24 ur pred vsakim zborom se mora naznaniti gosposki, kje bo zbor in kedar.

Gosposka sme v vsak zbor poslati svojega poročnika.

Vsako leto naznanja predstojnik družbin imenik udov itd. gosposki. — Vsa taka naznanila so koleka prosta.

Postava ta ima še več oddelkov, pa tu imenovani so zaradi ustanovitvenja naj važnejši.

Čitalnice se zdaj po navadnih čitalničnih pravilih po tej postavi smejo povsod vstanavljati. (Novice.)

Zgodovinski spominki za prosto slovensko ljudstvo.

Spisal

Davorin Trstenjak.

Grof Svetbog-Svetboh.

Leta 970. je Štajerska bila razdeljena na dve strani. Mejo je delala Drava. Od Drave do Save je imel slovenski plemenitaš Svetbog, po koroškem Svetboh, (Nemci so pisali: Zwetboch) velika posestva, in sicer kraj Save in Savine, kraj Sotle in Nirine, in kraj Ogvanje to je: Oglanje Voglanje, ktera teče od Sladke gore skoz slivniško in šentjursko faro in se pri Celju v Savino izliva. Iz roda Svetbogovega imajo pozneje svoje pokolenje imenitni ponemčeni brezovski grofi (Friesach, to je: v briezah, brezah) na Koroškem, ker Svetbog je tudi dobil posestva v krški in brezovski dolini. Tukaj so bile bogate rude in soline, zato je mesto Brezje že davno slovelo kot bogato mesto. Se sedaj najdeš stare cerkve in poslopja. Od ene cerkve so imeli laboški škofovje naslov: proštov.

Iz Svetbogove rodbine je tudi imenitni mejni grof v Savini: Wilhelm, kteremu je mati bila Nemkinja pobožna Hema, ktera je bila v žlahti z cesarjem Henrikom II. Svojemu rojaku po materini strani je cesar Henrik leta 1015. daroval 30 kmetij v Kozjem (Trachendorf), tretji del solin v admunški dolini, in vse mavte v okrajinah Save, Sotle in Savine. Grof Wilhelm je še dobil leta 1025. trideset kmetij v okrajini rečie: Koprivnice, Hedinje pri Celju, kakor tudi pravico ribljenja v Savi, Savini in Oglanju. Vojvoda koroški Adalbero, rodom Nemece, je hotel grofom od cesarjev dane pravice vzeti, grofovje so se vzdignoli pod vodbo Slovenca grofa Wilhelma, kateri si je tedaj že priimek pridjal: grof v Sedličah in v Brezjah (ponemčeno: v Zeltschach in Friesach), in v vojski z Adalberom je Wilhelm padel leta 1036. Cesar Konrad II. je prišel z močno vojsko na Koroško, je Adalbera premagal, mu vojvodsko čast vzel in njega in njegove sine iz dežele pregnal. Nekteri pišejo, da grof Wilhelm ni v vojski padel, temoč da ga je pregnani Adalbero iz maščevanja in jeze skrivoma umoril, potem pa v Bavarsko pobegnil kjer je leta 1039 umrl.

Grof Wilhelm je bil pobožen mož, in je dosti cerkev na svojih posestvih sezidal dal *). Vilhelmova žena je bila slavna Hema, iz roda grofov pilštanskih (Peilenstein) blizu Kozjega in Planine (Montpreis). Pilštanski grofi so bili rojaki imenitnih grofov traungavskih. Jeni oče Engelbert je bil lastnik gradov: Podčetrtek (Windischlandenberg) Pod-sreda (Hörberg) Olimje, Andrina (Anderburg) in Mokronog na Kranjskem. Engelbert in Hema sta imela samo dva sina, ktera pa so rudarski knapi v Sedličah na pohujskanje očetovega sovražnika Adalbera ubili. Žalostna vdova je svoje premoženje darovala cerkvi in je v kloster stopila. Umrla je 29. junija 1045. in je pokopana v lepi cerkvi v Krki (Gurk) na Koroškem.

Dopisi.

Iz Maribora 21. dec. Dobili smo od moža izvedene glave in vajenega peresa sledeč dopis, ki ga tu svojim bravcem priobčujemo. „Kar sem se dozda zadožil, da nisem za „Slov. Gosp.“ nič pisal, doplačati sem pripravljen v prihodnjem letu in narodno gospodarstvo spisovati, da se prvič v „Slov. Gosp.“ natiskuje in potem, ako se vidi vredno, v posebni knjižici. Moj črtič je ta: Navodi k narodnemu gospodarstvu bi se natisnoli v „Slov. Gosp.“ za 4 učivne tečaje, t. j. počenši z 1. januarjem nauk o izdelovanju (production) tako da bi se z marcem ta del končal, in z aprilom drugi del pričel itd. Za vsaki tečaj pridjal bi nekoliko vprašanj, na ktera bi vsakdo odgovoriti mogel, kdor je vse prejšnje pazljivo prečital in preučil. Kdor bi naj boljše pismeno na ta vprašanja odgovoril, dobil bi darilo, ktero bi se poprej za to obečalo; ta vprašanja pa naj bi bila prvič za proste ljudi in drugič za mlade učitelje na deželi in za dijake na realkah in gimnazijah; spis naj bi se sodil po

*) Grof Wilhelm bi služil za lep predmet našim dramatičkim pisateljem, kakor več zgodovinskih slovenskih oseb, ktere nam izvrstno opisuje naš marljivi Davorin. Vredništvo.

zmožnosti pisateljevi kakoršnega stana je. Nekoliko daril v ta namen sem pripravljen dati jaz sam in nadjam se, da bodo to tudi drugi storili. Tako mislim bi se namen tega spisa naj bolj doseči mogel, stvar bila bi marsikteremu bolj zanimiva in potem tudi v obče bolj koristna. Spisoval bom vse kolikor le predmet dopušča popularno in po naj boljših angleških in francoskih virih, vendar mi bodo ti le toliko, da mi pot pokažejo, hodil pa bom po svojih mislih. Temu dopisu le še dostavljamo, da je vredništvo pripravljeno po želji g. pisatelja storiti in tudi nekoliko daril na rešena vprašanja iz narodnega gospodarstva izpisati ne dvome, da se bodo še tudi drugi prijatelji narodnega napredka in čilega duševnega življenja našli in v to svrhu kaj darovali.

Iz Maribora. V nedeljo t. j. 22. t. m. je bila v naši čitavnici spet prav lepa veselica, igrala se je namreč gledališna igra „Dvoboj“ tako izvrstno, da so se vsi naseči čudili, kako dobro znajo tudi dobrovolci tako igro izpeljati. Posebna hvala gre gospodični K. in gospodom M., K. in B. kateri so svojo nalogo res nepričakovano dobro izpeljali. Tudi pevci so dobro pevali lepe naše slovanske pesmi, posebno močno pa je razveselila društvo s svojim milim glasom in lepim petjem gospodična Š. V nedeljo t. j. 29. t. m. bo v čitavnici občni zbor in volitev novega odbora. Upamo trdno, da se bode vdeležilo mnogo članov, ker zdajni časi so za nas zelo važni in zatoraj potreba tim vekša, da se volijo v odbor taki možje, kateri so zmožni v takih časih voditi čitavnico po pravi poti.

Iz Celja. V dvorani naše narodne čitalnice bodo v zimskem časuleta 1868. sledeče veselice: 29. decembra 1867 ob 5 uri zvečer glavna skupščina, 7 uri zvečer gledališna igra i tombola. 12. januarja tombola i ples, 26. januarja veliki ples, 2. februarja v spomin Vodniku gledališna igra i ples, 16. februarja veliki ples, 8. in 29. marca gledališna igra i tombola.

Začetek vsake veselice ob 7 $\frac{1}{2}$ uri zvečer.

Opomba. Vsaki torek in petek je streljanje s pušicami na tarčo. Vse druge veselice se bodo v posebnih listih ozna- novale. V Celju stanujoči, ki niso v čitalnico vpisani, naj se ne vpeljujejo.

Glavne skupščine dnevni red: a. Govor ravnatelja, b. razlaganje računov, c. posvetovanje o naročbi časopisev, d. prodaja nekterih časopisov, e. nasveti posameznih društvenikov, f. volitev novega odbora po dokončani volitvi bode gledališna igra „Ultra“ in tombola.

V čitalnici Celjski 14. decembra 1867.

Odbor.

Novičar.

Državni zbor.

V 65 seji zbornice državnih poslancev polaga denarstveni minister dva postavina nasveta na mizo zbornice. V prvi zahteva opravičenje za prodajo državnih posestev v vrednosti od 15 milionov. Ta posvetva so na Českem in sicer: Zbirov, Stari Hradek, Joachimsthal in Schlagenwald, in 15 posestev v Galiciji. Druga postava zadeva davek od sladkora, ki se izvažja in pa od žganice. Ta postava zadeva tudi vredbo davkov od žganjarij. Od sirovega sladkora se plača 4.55, od čiščenega 5.59 gold. za cent, za žganjico pa 5 novih krajcarjev za stopnjo.

Na dnevnem redu je bilo posvetovanje o postavi, po kateri imajo državne temeljne postave od tega dneva veljavnost dobiti, katerega ta postava v državnem zakoniku na svitlo pride. Ta postava se brez besedovanja prime in koj treji krat brana odobri. Le Poljaki se ne vzdignejo za njo.

Druga postava zadeva oproščenje od davkov pri novih stavbah, pri preuredbah in pristavbah na vseh krajih. Ta postava se gospodarskemu odboru v posvet izroči. Mestu Brodom v Galiciji se dovoli posojilo 45.000 gold. iz državne blagajnice. V 66. odgovarja minister pravosodja na vprašanje, kaj je zastran stavljenja Dunajskega vseučilišča, da je presvitli cesar to stvar že končno določil in da se stavljenje v kratkem prične. 200.000 gold. je za to iz državnega premoženja dovoljenih.

Zadnja seja je bila v nedeljo 22. t. m. Zbornica je volila predsednika in 2 podpredsednika po novi postavi. Volili so se sopet prejšnji možje namreč: Giskra za predsednika

Hopfen in Ziemjalkovski za podpredsednika. Volilo se je potem odposlanstvo, v katero je za Kranjsko Toman za Štajersko Kaisersfeld in Rechbauer za Koroško Mertlitsch za Istro Črne, za Gorico Froschauer. Jihovi namestovavci so: Svetec, Waser, Jessernig, Pajer in Seyffertitz.

Tudi gosposka zbornica je zborovala in postave o odposlanstvu tako sprejela, kakor jih je zbornica poslancev sprejela. Zborovanje se sopet začne 29. januarja prihodnjega leta.

— V Pragu je te dni slavil po celem učenem svetu znan prof. Purkyne svoje 80. godovno. Vdeležili so se svečanosti tudi Jugoslovani posebno Slovenci, Hrvati in Srbi. Bil je to praznik prave slovanske vzajemnosti. Slava in mnogaja leta seremu učenjaku.

— Francoska je naznanila Prusiji, da bode zastran Turške, če bode potreba, z Avstrijo potegnola.

— Grška kraljica Olga je obtovorila iz svojih stroškov tri velike ladje z potrebnimi stvarimi za vojsko, katere grejo v Kandijo.

— V Taljanjski še se vedno vpije „Rim moramo imeti!“ Francoska pa odgovarja: „Iz te moke ne bo kruha.“

— Kakor pravijo časniki, se vsak dan pričakuje, do bo cesar potrdil popravljeno ustavo, 4 glavne postave in postavu o poravnavi z Ogersko; po tem tudi dobimo nove ustavne, odgovorne ministre za naše tastranske dežele, kateri se bodo vzeli (tako velevala ustav) izmed večine državnega zbora.

— Tržaški mestni magistrat je razposlal to-le oznanilo.

Da bi se ljudstvu znižala cena mesa, sklenol je mestni odbor napraviti semnje za klavno živino v okolični vasi na Občini. Oznanja se tedaj vsem, da bodo semnji za klavno živino vsak četrtek v vasi Občini, i da se začno z mesecem januarjem leta 1868. Pristavlja se, da ako bi padel semenj na praznik ima se prestaviti na prvi delavnik po prazniku.

V polajšanje živinskem prodajalcem se opazuje, da bodo oproščeni od občinskega davka za vpeljavo, ki bi se moral po postavi dajati takrat, ko se živina pripelje v tržaško okoličico za prevoznjo.

Vendar morajo živinski prodajalci zavoljo kontrole vložiti na mejini postaji (konfini), ko peljejo živino v mestno okolico en goldinar od vola ali krave, in to zato, da so obvezani oglasiti se na mejini postaji, ter naznaniti blago, da dobe kontrolno boletu, s katero po dovršenem semnju vloženi denar nazaj dobe.

Semenj na Občini bo imel tudi to prednost, da se ne bode plačevala stojnina (Standgeld) kakor po drugih semnjih. Od mestnega magistrata.

Trst, 28. novembra 1867.

Tržna cena

pretekli teden.

	V Varš-	V	V Mariboru	V	V Celju	V	Ptuj
	fl. k.	fl. k.	fl. k.	fl. k.	fl. k.	fl. k.	fl. k.
Pšenice vagan (drevenka)	5 80	6 45	6 10	5 70			
Rži	3 80	4 25	3 80	3 90			
Ječmena	2 80	—	3 80	—			
Ovsa	1 80	—	1 80	1 70			
Turšice (kuruze) vagan	2 80	3 20	3 10	—			
Ajde	3 80	3 10	3 20	2 70			
Prosa	8	5 20	5 60	—			
Krompirja	1 30	1 59	—	1			
Govedine funt	— 18	— 24	— 25	— 25			
Teletine	— 24	— 26	— 25	— 26			
Svinjetine črste funt	— 30	— 26	— 26	— 24			
Drv 86" trdih seženj (Klafter)	9	10	10	10			
" 18"	—	5 35	—	—			
" 36" mehkih	6	6	8	8			
" 18"	—	3 60	—	—			
Oglenja iz trdega lesa vagan	— 80	— 40	— 55	— 55			
" mehkega	— 60	— 30	— 44	— 45			
Sen cent	1 40	1 40	1	1			
Slame cent v šopah	1 20	1 10	— 90	—			
" za steljo	— 80	— 80	— 70	—			
Slanine (špeha) cent	42	33	—	—			
Jajec, tri za	— 10	— 10	—	—			

Cesarski zlat velja 5 fl. 77 kr. a. v.

Ažijo srebra 119.50.

Narodno drž. posojilo 64.60.

Loterijine srečke.

V Trstu 21. decembra 1867: **25 48 16 68 76**

Prihodnje srečkanje je 8. januarja 1868.